

Dit boek is verkrijgbaar bij de auteur, Burgemeester Daneelstraat 83, 8500-Kortrijk, tel. 056/20 17 64.

Karel VAN DE WOESTIJNE, *Verzameld Journalistiek Werk*, dl. 14, *Nieuwe Rotterdamse Courant*, april 1925-november 1926. Cultureel Documentatiecentrum RUG, Gent, 1994.

De diplomatische uitgave van Van de Woestijne's correspondenties voor de NRC naderen hun voltooiing. Nog één deel met teksten en een deel voor de registers zullen deze langzamerhand imposante reeks gaan afsluiten.

In het veertiende deel, dat de periode van 5 september 1925 tot en met 17 november 1926 omvat, staan weerom de schone kunsten en de letteren centraal. Lange reeksen artikelen wijdt Van de Woestijne aan schilderijtentoonstellingen in Brussel en Gent, waar het toenmalige puik van voornamelijk Vlaamse, maar een enkele maal ook Waalse schilders hun werk tentoonstelden. Uitvoerig lezen we hoe, in fraaie volzinnen verpakt, Van de Woestijne hun werk beschrijft en beoordeelt. Naast lof is er, waar nodig, kritiek in opbouwende zin, maar ook vernietigende kritiek, zij het dat deze veelal elegant verwoord is, maar daardoor mogelijk des te harder aankomt. Interessant is Van de Woestijne's vaststelling dat de Belgische schilders weinig theoretische achtergrond bezitten. Zij hebben er een broertje dood aan, als ze al ooit een broertje gehad hebben „dat aan theorie laboreerde”. Het is de „lust in het schildrechtige” die in België in het middelpunt staat. Ook nu stelt hij weer vast dat er eigenlijk weinig contact is met de Noordnederlandse schilders en beeldhouwers. Zij stellen hun werk nauwelijks ten toon in de Belgische kunsthandels.

Terwijl Franse schilders het land met hun werk overstromen, „Moeten wij wel bekennen dat wij, zoo diep met de Nederlanden verwant, zoo weinig van hun plastieke kunst — en trouwens nog minder van hunne muziek — kennen, alleen doordat Nederlandse plastici ons nooit hunne werken toonen” (blz.337). Van de Woestijne's opmerking over de muziek is vreemd. In de vroegere en met name vooroorlogse correspondenties lezen we regelmatig over Nederlandse musici en muziekgezelschappen die in het Zuiden optreden. Mogelijk is hier na 1918 een keer ten kwade opgetreden. Het zou de moeite waard zijn dit eens te onderzoeken en dat te verbinden met het optreden van Nederlandse toneelgezelschappen in Vlaanderen.

Van de schilderkunst naar de letteren, waaromtrent Van de Woestijne met zorg vaststelt dat de Franse en Vlaamse uitgaven, die in eigen land uitgegeven worden, maar zelden meer dan één druk halen. Hoogstens komt er nog een „geëxpurgeerde en met verklarende noten” voorziene schooluitgave, „hetgeen gelijk staat met een definitieve veroordeling”.

Niettemin schrijft Van de Woestijne uitvoerig over veel letterkundig werk en wijdt hij met name enkele mooie stukken aan Prosper van Langendonck, wiens dichtwerk, zo stelt hij verheugd vast, juist onder jonge Vlamingen weer geliefd zou zijn. Zijn werk zou zelfs overgeschreven worden en dat zou met name het uit 1883 daterende vers betreffen:

„O zalig hij, wien hooger drift het hart doorgloeit
en hem, den fieren blik ten hemel steeds geheven
tot grootscher uitkomst noopt dan 't zingenot van 't leven,
wiens geest, met aadlaarswiek, door 't eindelooze roeit”.

De huidige studentengeneratie is weer tot „gemeenschapskunst” geneigd en staat, wars van individualisme en decadentie, meer in de Albrecht Rodenbach traditie. Het is jammer dat Van de Woestijne hier de noordelijke lezers niet eens wijst op de gewetensstrijd die veel Vlaamse studenten doormaakten in hun keuze tussen gehoorzaamheid aan de kerkelijke bestuurders van hun Leuvense universiteit en hun trouw aan de Vlaams-nationalistische idealen.

In een andere literaire bijdrage breekt onze correspondent een lans voor de „rumoerige maar niet zoo heel gevaarlijke” politicus Pierre Nothomb, die vooral een combinatie was van „Léon Daudet en Benito Mussolini”. Nothomb mocht dan befaamd en berucht zijn als propagandist van het annexionisme en de Groot-Belgische idealen, hij was ook een begaafd literator en als zodanig had hij recht op erkenning.

Natuurlijk lezen we ook weer over vele herdenkingen en huldigingen en dat zijn lang niet de minst leesbare bijdragen. Wel stelt Van de Woestijne zich de vraag of het bij tijd en wijle niet te veel van het goede is, maar hij besluit dan, naar aanleiding van de onthulling van een gedenksteen aan het geboortehuis van de schilder Emiel Claus in het gehucht Vijve Sinte Eloooy:

„Maar hoe zou het anders kunnen? Vlaanderen telt al zoo veel groote mannen niet waar het zich totaal aan overgeven kan, heeft zooveel kunstenaars niet

waar het zich geheel, bewonderend en verwonderd, in erkennen kan, dan dat het niet grijpen zou naar elke gelegenheid om deze herauten te huldigen, — het Vlaanderen dat zoo dankbaar weet te zijn, het liefderijke Vlaanderen, dat zoo kinderlijk betrouwbaar kan wezen”.

Pieter VAN HEES